

Sensorveiledning metode 2017V

Erling Sandmø

Pensumdekning: Andresen, Rosland, Ryymim og Skålevåg, *Å gripe fortida*, særlig kap. 2 og 3

Denne oppgaven består av et litt kronglete sitat og noen i utgangspunktet veldig enkle spørsmål. I teksten forteller Erik Pontoppidan at sjøormen finnes, og at hans egen opprinnelige tvil er overvunnet av beviser i form av øyenvitnebeskrivelser.

Det første spørsmålet ber om vurdering av sitatet som kilde til dyrelivet det handler om. Her skal det ikke stilles store krav, og det er selvsagt lov å svare at sjøormen ikke finnes og at Pontoppidan ikke er troverdig. Men begrunnelsen skal altså bruke kildekritiske begreper. Her kan det både bemerkes at Pontoppidan faktisk skiller mellom første- og annenhånds beretninger, men samtidig foretar han ingen selvstendig vurdering av deres troverdighet eller om de kan sies å være primære eller sekundære kilder, selv om han bemerker at fortellingene han blir presentert for, er så like.

De to siste spørsmålene handler om distinksjonen mellom levning og beretning, et grunnleggende skille i kildekritikken. Som beretning vil denne teksten dels være en kilde til sjøormens eksistens, dels til Pontoppidans kunnskapsinnsamling; som levning forteller den om dels om Pontoppidans manglende skepsis, dels til folkets vilje til å fortelle historier til hverandre og til øvrigheten, og dels – og ikke minst – til Pontoppidans religiøsitet og opptatthet av «Herrens store gjerninger».

Minimumskravet her er at kandidaten kan det analytiske skillet mellom levning og beretning og kan vise at hen forstår hva det vil si for lesningen både av det teksten eksplisitt sier at den handler om og av den tiden og kulturen den ble til i. En klar redegjørelse bare for dette bør antakelig sikre en C, og så vil evnen til å trekke inn øvrige kildekritiske begreper i forbindelse med det første spørsmålet kunne trekke ytterligere opp.